

Innspill til Meld. St. 5 (2019-2020) Levende lokalsamfunn for fremtiden – Distriktsmeldingen, høring i kommunal- og forvaltningskomiteen 03.11.20

Her følger innspill fra fagforeningen Naturviterne. Vi har brukt overskriftene fra meldingen.

Kap 5 En effektiv næringspolitikk for hele landet

Naturviterne mener vi trenger en ikke-nøytral næringspolitikk som støtter opp om og utvikler våre fortrinn i Norge. Det gjelder våre rike naturressurser, humankapitalen og den norske modellen, ikke minst trepartssamarbeidet i norsk arbeidsliv som har vist seg å være omstillingsdyktig. Trygge ansatte er fleksible og endringsvillige ansatte. Kunnskap, naturressurser og miljø er de viktigste kriteriene for en næringsspesifikk satsing nasjonalt og regionalt.

Kap 6 Naturressurser i distriktene gir vekstgrunnlag for hele landet

Grønn omstilling og grønt taktskifte må til når Norge skal bli mindre avhengig av petroleumsnæringene. «Norge har rike naturressurser og fantastiske muligheter» sa finansminister Jan Tore Sanner på Stortingets talerstol da statsbudsjett 2021 ble lagt fram 7. oktober.

Naturbaserte næringer i hele landet og satsing på bioøkonomien er viktig for Norge, og biøkonomien kan utvikle seg til å bety enda mer for verdiskaping og arbeidsplasser. Ressurser til forskning og kunnskap, og ressurser til areal og ressursforvaltning i kommunene, fylkeskommune, Fylkesmenn, NVE, Miljø- fiskeri- og landbruksdirektorat, er viktig forutsetning for kunnskapsbasert forvaltning og bærekraftig næringsliv.

Naturressurser i seg selv gir ikke rikdom og velferd for land og befolkning. Det er vår kunnskapsbaserte forvaltning av rike naturressurser som har bygget den norske velferdsstaten. En offentlig forvaltning med god kompetanse og tilstrekkelig kapasitet, i et tillitsfullt samarbeid med næringslivet, må framheves og utvikles videre.

Klimakrisen og naturkrisen henger sammen, og må løses sammen. Naturen har gitt oss arbeid og inntekter siden tidenes morgen. Vi trenger et grønt taktskifte. Det vil trygge velferd og livskvalitet også for framtida.

Konkrete innspill:

- *Helhetlig planlegging. Forene forpliktende løsninger for klima og naturmangfold i kommunale planer*
- *Etablere lokale naturvekstavtaler med statlige belønningsmidler, som verdsetter bærekraftig forvaltning og bruk av våre rike naturressurser.*
- *Etablere en Natursats-ordning etter modell fra Klimasats-ordningen. En ordning som gir støtte til lokale tiltak og prosjekt for bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser.*
- *Etablere et BioNova etter modell fra ENOVA med en grunnfinansiering på 10 milliarder.*

- *Vi må gi veksten et nytt grønt og bærekraftig innhold. Vi må gå fra lineær økonomi og tankegang til sirkulær- og kretsleøpsøkonomi og tankegang.*

Kap 7 Tilgang på kompetanse og arbeidskraft

- *Norge må styrke utdanningskapasitet og rekruttering til planfaglig utdanning for å ha kapasitet til å gjennomføre grønn omstilling*
- *Norge må prioritere lokal kompetanse og kapasitet på natur og klima i kommunene for å sikre økologisk, sosial og økonomisk bærekraft og gode tjenester til innbyggere og næringsliv*

Grønn bærekraftig omstilling i hele Norge både i privat og offentlig sektor, er grunnleggende avhengig av offentlig planlegging, samfunnsplanlegging, fysisk planlegging og bærekraftig arealplanlegging. Arealplanlegging både for bruk og vern, er en forutsetning for en rekke sektorovergrepene samfunns mål og politikkområder.

Gjennomføring av svært mange av målene og ambisjonene i Stortingsmeldingen er avhengig av tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innen planfag i hele landet. Det gjelder by- og tettstedsutvikling, næringsutvikling, levende lokalsamfunn, klima og miljø, naturforvaltning, samferdsel, miljøvennlig transport, areal- og ressursforvaltning på land og kyst. Planfaglig kapasitet og kompetanse er viktig for god innbyggermedvirkning, er konfliktdempende og er en forutsetning for kunnskapsbasert forvaltning av våre rike naturressurser.

Strategidokumentet [Hvordan øke utdanningskapasiteten i offentlig planlegging?](#) har vurdert utfordringer og muligheter for økt kapasitet til planfag. Dokumentet er utarbeidet av KS, FUS (Forum for utdanning i samfunnsplanlegging) og KMD og [ble levert KMD november 2019](#). Rapporten konkluderte med side 12:

«Det er behov for en betydelig kapasitetsøkning når det gjelder utdanning av fagpersonale som kan løse plan- og analyseoppgaver iht. plan- og bygningsloven og øvrig planrelevant lovverk. Kartleggingene avdekket også at kommunene mangler tilførsel av, og tilgang til, flere typer planfaglig kompetanse: behovet er til stede når det gjelder overordnet strategisk planlegging, samfunnsplanlegging, økonomiplanlegging, areal- og fysisk planlegging.»

Kap 9.3.1 Flom og skred

- *Styrke samfunnets robusthet mot konsekvensene av klimaendringene og øke bevilgningene til flom- og skredsikring for statsbudsjettet i samsvar med NVE sitt satsingsforslag med minst 200 millioner kroner utover dagens nivå.*
- *Prioritere nok kapasitet og kompetanse i alle forvaltningsnivå for klimatilpasning og god arealplanlegging som tar klimautfordringene på alvor lokalt og nasjonalt. Dagens til dels fragmenterte ansvarsfordeling for flom, overvann, skred og klimatilpasning bør gjennomgås og forbedres.*

Kap 11.1 Finansieringen av kommunene ivaretar distriktshensyn

- *Et nytt inntektssystem for kommunene må utrede hvordan kommunene kan belønnes for å sikre jordvern, naturmangfold, redusere arealbruk og utslipp av klimagasser.*

[Haraldsvik-utvalget](#) oppnevnt av KMD skal utrede det kommunale inntektssystemet. Utvalget er bedt om å legge til grunn at inntektssystemet skal sørge for at alle kommuner skal kunne tilby gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere. Mandatet gir ikke utvalget i oppdrag å vurdere hvordan inntektssystemet kan bidra til at vi når globale, nasjonale og lokale klima- og naturmål. Naturviterne mener utvalget må få dette som et tilleggsoppdrag.

Bærekraftskriterier og grønne parameter må være en del av nytt inntektssystem for kommunene. Areal- og naturrike kommuner må belønnes mer. Det må utredes hvordan kommunene kan belønnes for å ta vare på naturmangfold, redusere arealbruk og utslipp av klimagasser, sikre nasjonale mål om jordvern og styrking av arbeidet med klimatilpasning.

Kommunene er i en særstilling i sin rolle som myndighetsutøver, tjenesteyter og samfunnsutvikler. Levering av økosystemtjenester til innbyggerne og framtidig generasjoner må regnes som en del av kommune sin tjenesteproduksjon. Inntektssystemet må sikre og bygge opp om alle rollene.

Vi viser ellers til vårt brev om inntektssystemet til KMD 24.09.29. Se vedlegg.

Dagfinn Svadberg Hatløy
forbundsleder